

STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
Zitting 2006-2007-

LANDSVERORDENING tot wijziging van het
Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse
Antillen.

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

Op 5 maart 1997 hebben de voormalige leden van de Staten van de Nederlandse Antillen, de heren D.F. Martina en S.H. Inderson, een initiatief ontwerp landsverordening ingediend strekkende tot de wijziging van Landsverordening Ziektekostenverzekering (P.B. 1966, no.15) en het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen en ter verzekering van de vrouwelijke werknemer van een zwangerschap- en bevallingsverlof naar de toen geldende internationale maatstaven (P.B. 1999, no. 69).

De indieners van het voorliggend initiatief-ontwerp tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen zijn van mening dat ondertussen, met de vaststelling op 15 juni 2000 van verdrag nummer 183 van de Internationale Arbeidsorganisatie (International Labour Organization, hierna ILO) voor wat betreft de bescherming van het moederschap, i.c. het zwangerschap en bevallingsverlof, de wereldwijde zienswijze is veranderd en er nieuwe internationale maatstaven gelden.

Voorliggend initiatief-ontwerp beoogt dan ook de nationale wetgeving inzake zwangerschap- en bevallingsverlof wederom aan te passen en op een lijn te brengen met de thans geldende internationale maatstaven.

Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening Ziekteverzekering (PB 1966, no. 15) en het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen (P.B. 1999, no. 69).

Met de indiening in 1997 van hun initiatief-ontwerp wilden de initiatiefnemers komen tot opheffing van het door hen als ongerechtvaardigde ervaren verschil tussen de toen vigerende regelingen terzake de duur van het 'zwangerschapsverlof' voor het overheidspersoneel enerzijds en de vrouwelijke werknemer in de particuliere sector anderzijds. Bedoeld zwangerschapsverlof beoogt immers de gezondheid en het welzijn van zowel het vrouwelijk personeel, de ongeboren vrucht als de boreling te beschermen en te waarborgen. Terecht waren de indieners dan ook van mening dat het bestaan van afwijkende regelingen voor het overheidspersoneel enerzijds en de vrouwelijke werknemer in de particuliere sector anderzijds, als discriminatoir en dus strijdig met het gelijkheidsbeginsel en met de uniformiteit welke het overheidshandelen moet kenmerken, moest worden aangemerkt.

Voornoemd initiatief-ontwerp strekte er dan ook toe het ongerechtvaardigde verschil middels verlenging van het zwangerschapsverlof en aanpassing van de compensatie gedurende deze periode op te heffen. Aldus werd het moederschapsverlof hier te lande in overeenstemming gebracht met de aanbevelingen van de Maternity Protection Convention nummer 103 (herzien), 1952 en de Maternity Protection Recommendation, 1952, van de ILO.

De invoering van deze landsverordening heeft er inmiddels toe geleid dat lokaal aan het moederschapsverlof een meer flexibele invulling en aanwending kon worden gegeven.

De indieners van het voorliggend initiatief-ontwerp zijn van mening dat thans, 10 jaar later, de vigerende wettelijke regeling terzake het moederschapsverlof aan de noodzakelijke vernieuwing, c.q. modernisering toe is. Voorliggend initiatief-ontwerp tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek strekt er dan ook toe de vrouwelijke werknemer te verzekeren van een moederschapsverlof, i.e. zwangerschapsverlof en bevallingsverlof, in lijn met internationale maatstaven.

Inmiddels hebben zich immers belangrijke ontwikkelingen voorgedaan die voldoende grond opleveren om de gewenste aanpassingen te rechtvaardigen. In dit verband wordt veel belang gehecht aan de herziene versie van het ILO verdrag nummer 103 inzake bescherming van het moederschap en de nieuwe internationale maatstaven terzake, zoals thans vastgelegd in het ILO verdrag nummer 183 (2000).

Reeds in 1997 werd gesteld dat de noodzaak van een adequaat moederschapsverlof in het algemeen hoofdzakelijk op medische, psychosociale, emotionele en orthopedagogische gronden wordt gemotiveerd. Vanuit deze optiek ligt actualisering van onze regelingen terzake het moederschapsverlof dan ook in de lijn van het voortschrijdende eigentijdse streven naar herwaardering van het gezinsleven, c.q. de opvoeding in het gezin en het streven naar versterking van de zogeheten family values. Steeds meer wordt innumers beklemtoond dat het hechtingsproces tussen moeder en kind van prominente betekenis is voor de verdere positieve ontwikkeling van het kind. In dit verband zijn met name de laatste weken vóór de geboorte en de eerste levensweken van cruciaal belang.

Het is daarom imperatief dat aan de aanstaande moeder voldoende tijd en rust gegeven wordt om zich mentaal voor te bereiden op de komst van de nieuwe wereldburger en zijn opvang in het gezin.

Voor de versteviging van de gezinsband is het aan te bevelen dat de aanstaande moeder in deze voorbereidingsfase de noodzakelijke maatregelen kan treffen opdat het gehele gezin de nieuwe boreling met voldoening en blijdschap in zijn midden zal opvangen. Al deze rituelen dragen er toe bij dat de gezinsbanden, de gezinsrelaties en gezinswaarden, kortom de family values opnieuw worden bevestigd en verstevigd.

Het kan niet genoeg benadrukt worden dat de eerste weken na de geboorte van grote waarde zijn voor de psychosociale en emotionele ontwikkeling, c.q. de vorming van een emotionele band, de zogenaamde attachment, tussen moeder en de pas geborene. Vooral in het prille begin wordt door het lichamelijk contact met de moeder, de intensiteit van de relatie tussen moeder en baby en de mate van responsieve moederzorg, de basis gelegd voor zowel gevoelens van geborgenheid en genegenheid, als voor alle verdere relaties die in de toekomst zullen worden opgebouwd. Daarom geeft een bevallingsverlof van redelijke duur aan moeder en kind meer tijd om op elkaar ingespeeld te raken en aan elkaars ritme te wennen. Onderzoek wijst zelfs uit dat de aard en frequentie van de contacten tussen moeder en kind in de eerste weken na de geboorte niet alleen van belang zijn voor het hechtingsproces tussen moeder en kind, doch blijken zelfs van invloed te zijn op de wijze waarop de hersenen van de pas geborene zich verder zullen ontwikkelen.

De initiatiefnemers zijn dan ook van mening dat een verlenging van het bevallingsverlof de moeder beter in staat zal stellen om emotioneel tot rust te komen, de rest van het gezin te betrekken bij het omgaan met het nieuwe gezinslid en te begeleiden bij het aanpassen van hun dagelijkse ritme, te wennen aan het nieuwe moederschap, de veranderde relatie met de partner, het idee dat zij haar kind aan anderen zal moeten overdragen en om voorbereidingen te treffen voor tegen de tijd dat zij weer moet gaan werken. Door een langere bevallingsverlof zal de moeder een langere periode borstvoeding kunnen geven, hetgeen alleen maar meer voordelen heeft voor de gezonde ontwikkeling van de zuigeling.

Het spreekt voor zich dat een bevallingsverlof er in ieder geval ook toe dient om bepaalde fysieke veranderingen die ontstaan als gevolg van zwangerschap en bevalling weer ongedaan te maken. Met name voor de werkende vrouw betekent de periode van zwangerschap, bevalling en onzwangeren een extra zware belasting. Vaak wordt er twaalf weken volledig borstvoeding gegeven. Baby's huilen juist de eerste drie maanden vrij regelmatig en moeten meestal meer dan eenmaal in de nacht worden gevoed hetgeen een frequente en slopende onderbreking van de nachtrust gedurende de eerste zes tot twaalf weken na de bevalling tot gevolg heeft. Maar ook de andere kinderen, indien aanwezig, vragen meer aandacht. Voor de huishouding moet weer worden gezorgd omdat de partner weer moet gaan werken. Al deze bedrijvigheden zullen in een éénouder gezin, zoals vaak bij ons het geval is, nog veel heftiger verlopen en hebben vaak duidelijk uitputting en uitputtingsverschijnselen tot gevolg.

Daar komt nog bij dat het ontzwangeringsproces zich veelal uit in ongemakken en klachten, zoals ondermeer: vermoeidheid, hoofdpijnen, vergeetachtigheid, huilerig en lichtgeraaktheid, duizeligheid, concentratieproblemen, terwijl ook het bloedgehalte pas na enkele weken weer op peil is. Ten aanzien van het volledige ontzwangeringsproces wordt wel beweerd dat ontzwangeren negen maanden tot een jaar kan duren. Daarom wordt algemeen aangenomen dat de meeste vrouwen zich na ongeveer een jaar weer geheel de oude zullen voelen, in de zin dat zij het nieuwe ritme en enige routine hebben gevonden in het nieuwe leven met de nieuwe wereldburger.

De Maternity Protection Convention

In 1997 verscheen het rapport "Maternity protection at work" van de ILO waarin werd gemeld dat van de 152 lidstaten van deze wereldwijde arbeidsorganisatie sedert de eerste herziening in 1952 van de zogenaamde Maternity Protection Convention, ook wel convention concerning the employment of women before and after childbirth uit 1919, aanzienlijke vooruitgang is geboekt "in providing maternity benefits to employed women".

In voornoemd verdrag nummer 103, artikel 3 lid 2, werd het moederschapsverlof, d.w.z zwangerschap- en bevallingsverlof, bepaald op minimaal 12 weken.

In bovengenoemd rapport werd verder vermeld dat aan de 12 weken norm 78% van de lidstaten voldeden en dat meer dan de helft (52%) van deze staten in een "maternity leave" van 14 weken of meer voorzien.

De ILO heeft in 2000 (verdrag nummer 183) de Maternity Protection Convention wederom aangepast aan de wereldwijde ontwikkelingen, e.a "in order to further promote equality of all women in the workforce and the health and safety of the mother and child". Een belangrijk uitgangspunt hierbij was ook het feit dat de werkomstandigheden van de vrouwelijke arbeider en de bescherming van het ongeboren vrucht als gedeelde verantwoordelijkheid van overheid en de maatschappij worden gezien.

Belangrijk, voor wat betreft de doelstelling van het voorliggend initiatief-ontwerp, is het feit dat de ILO sinds deze aanpassing van de Maternity Protection Convention, een minimale duur van het moederschapsverlof van 14 weken aanbeveelt. Zie artikel 4, eerste lid, van het verdrag.

Aanpassing van artikel 1614ca van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen.

Uit een in 2001 gepubliceerd rapport van de ILO is gebleken dat reeds toen verschillende landen in onze regio in een moederschapsverlof met een duur van 13 weken of meer voorzien.

Het een en ander wordt in onderstaand tabel schematisch weergegeven.

